

МЕМОРАНДУМ ПРО ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ ЩОДО ВРЕГУЛЮВАННЯ ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ У СФЕРІ ПОСТАЧАННЯ ТЕПЛОВОЇ ЕНЕРГІЇ ТА ПОСТАЧАННЯ ГАРЯЧОЇ ВОДИ В ОПАЛЮВАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ 2021/2022 рр.

Цей Меморандум про взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері постачання теплової енергії та постачання гарячої води в опалювальному періоді 2021/2022 рр. (далі - Меморандум) укладено 30 вересня 2021 року між: Кабінетом Міністрів України в особі Прем'єр-міністра України, Міністра розвитку громад та територій України та Міністра енергетики України, НАК «Нафтогаз України», Офісом Президента України, Всеукраїнською асоціацією органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України» та Палатою місцевих влад Конгресу місцевих та регіональних влад.

I. Передумови

Другий рік поспіль Україна живе в умовах карантину.

Як і у всьому світі, пандемія вплинула на розвиток економіки країни.

Частина українців втратила дохід або роботу, що, відповідно, позначилося на їх платоспроможності.

Вартість послуг з теплопостачання у платіжці споживача займає найбільшу частину, а тому є відчутною для кожного домогосподарства, що отримує такі послуги. В опалювальний період близько 75 відсотків від загальної вартості усіх житлово-комунальних припадає саме на послуги з теплопостачання.

За даними Держстату, станом на 01.08.2021 населення заборгувало перед підприємствами теплопостачання 20,3 млрд. гривень.

Сума цієї заборгованості на 3,0 млрд. гривень (або на 17,3 %) більше ніж за аналогічний період минулого року (станом на 01.08.2020 заборгованість населення за послуги з централізованого опалення та постачання гарячої води становила - 17,3 млрд. гривень).

В умовах запровадження ринку природного газу та зміни тарифів на природний газ для підприємств теплопостачання, існує об'єктивна необхідність перегляду уповноваженими органами тарифів на послуги з теплопостачання, оскільки ці тарифи напряму залежать від вартості природного газу (у собівартості послуг теплопостачання газова складова займає 60-65%).

У минулому опалювальному сезоні близько 25 відсотків послуг у сфері теплопостачання надавали населенню за тарифами, що розраховувалися за ціною природного газу значно нижчою, ніж ціна, передбачена у довгостроковому договорі постачання природного газу, запропонованому підприємствам теплопостачання ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз Трейдинг».

В той же час, окрім вартості природного газу, в тарифах на теплопостачання не враховано зростання вартості таких складових, як розподіл природного газу, матеріальних ресурсів та заробітної плати.

Питання тарифів на комунальні послуги наразі є дуже чутливим для суспільства.

Разом з тим, це питання є досить не простим, оскільки зачіпає інтереси не лише споживачів послуг, а й підприємств галузі, що виробляють і забезпечують безперервне надання цих послуг.

Населення та бюджетні установи є основним споживачем комунальних послуг. Тому рівень тарифів, який застосовується до населення та бюджетних установ, безпосередньо впливає на дохід підприємства та можливість виконання ним зобов'язань, у тому числі: розрахунків з постачальниками природного газу за спожитий природний газ, виплату заробітної плати працівникам, сплату податків, зборів, обов'язкових платежів до бюджетів усіх рівнів.

Наразі діяльність більшості підприємств теплопостачання є збитковою та характеризується значними обсягами кредиторської та дебіторської заборгованості. Так, станом на 01.08.2021 заборгованість підприємств теплопостачання лише за спожитий природний газ становила 46,5 млрд. гривень.

Однак в сьогоденних умовах зростання вартості послуг з теплопостачання може мати негативні наслідки для галузі, зокрема може призвести до кризи неплатежів з боку населення.

Розуміючи складність ситуації в країні, обумовлену пандемією, держава не може бути осторонь та допустити зростання тарифів на тепло та гарячу воду для населення, поряд з цим гарантує соціальний захист населення через механізм надання субсидій.

Водночас необхідно створити умови для забезпечення безперебійного функціонування підприємств теплопостачання та беззбиткової їх діяльності.

Отже, необхідно забезпечити врахування інтересів усіх учасників процесу надання і споживання комунальних послуг.

З огляду на вищезазначене, з метою уникнення навантаження на домогосподарства та недопущення зростання для них вартості послуг з теплопостачання, враховуючи усі ризики щодо забезпечення стабільного функціонування підприємств теплопостачання, збоїв у їх роботі і наданні послуг для споживачів, враховуючи важливість об'єднання зусиль з метою врегулювання проблемних питань у сфері постачання теплової енергії та постачання гарячої води укладається цей Меморандум, який визначає основні напрями роботи та виконання завдань усіма сторонами цього Меморандуму.

II. Характер цього Меморандуму

З метою уникнення будь-яких сумнівів цей Меморандум не може становити, не може вважатися та не може бути розтлумачений як:

поправка до будь-якого договору, чи будь-якого іншого правового документа;
відмова від будь-якого права чи вимоги, які будь-хто з підписантів цього Меморандуму має або може мати проти інших сторін, що підписали цей Меморандум, у тому числі від права звернення до суду чи арбітражу для захисту своїх прав та інтересів.

III. Взаємні домовленості

Цей Меморандум не породжує додаткових зобов'язань для будь-якої із Сторін. Разом з тим державні органи України, НАК «Нафтогаз України» та Палата місцевих влад Конгресу місцевих та регіональних влад укладають цей Меморандум розуміючи, що запорукою врегулювання проблемних питань у сфері постачання теплової енергії та постачання гарячої води є **виконання таких дій:**

1. Забезпечення протягом опалювального періоду 2021/2022 року безперервного надання в населених пунктах України послуг з теплопостачання виконавцями цих послуг.
2. Недопущення застосування до кінцевих споживачів комунальних послуг (населення) тарифів на послуги з постачання теплової енергії та постачання гарячої води, встановлених уповноваженими органами, розмір яких перевищуватиме розмір тарифів на вказані комунальні послуги, що застосовувалися до відповідних споживачів в кінці опалювального періоду 2020/21 рр.
3. Безперебійне постачання природного газу підприємствам теплопостачання з метою надання ними послуг з постачання теплової енергії та постачання гарячої води споживачам, зокрема об'єктам соціальної сфери. Забезпечення оплати у повному обсязі спожитого природного газу підприємствами теплопостачання.
4. Розблокування рахунків підприємств теплопостачання, які арештовані через заборгованість по сплаті за природний газ та його розподіл, до 15 жовтня 2021 року.
5. Забезпечення Кабінетом Міністрів України державної підтримки бюджетів територіальних громад, зокрема за рахунок субвенції на допомогу громадам, у яких індекс податкоспроможності менше або дорівнює 0,9, що дозволить покрити не менше 80% дефіциту коштів місцевих бюджетів на підтримку підприємств теплопостачання, починаючи з четвертого кварталу 2021 року.
6. Забезпечення Сторонами виконання Закону України «Про заходи, спрямовані на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу».
7. Забезпечення НАК «Нафтогаз України» до початку опалювального сезону синхронізації умов розрахунків за природний газ виробниками теплової енергії, передбачених довгостроковим договором про надання послуг з постачання природного газу, з умовами розрахунків споживачів теплової енергії, послуг з постачання теплової енергії та постачання гарячої води за спожиту теплову енергію та відповідні комунальні послуги перед виробниками теплої енергії згідно з вимогами чинного законодавства (надання можливості відстрочення платежів за

спожитий ресурс - до 45 днів).

8. Розроблення НАК «Нафтогаз України» та представлення до 1 листопада 2021 року прозорого та дієвого механізму на основі ЕСКО-моделі для підвищення енергоефективності в організаціях та установах, що фінансуються з державного та/або місцевого бюджетів.

На основі розробленого механізму НАК «Нафтогаз України» запропонує органам місцевого самоврядування підготувати заявки із переліком споживачів/об'єктів, що фінансуються з державного та/або місцевого бюджетів, для залучення їх до програми підвищення енергоефективності, що дозволить не збільшувати їх витрати на споживання теплової енергії.

9. Спрямування виробниками теплової енергії, у тому числі ОСББ/ЖБК, релігійними організаціями, що уклали (укладають) з ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз Трейдинг» трирічний договір про надання послуг з постачання природного газу, обсягу природного газу за ціною 7 420 гривень за тис. м.куб (з ПДВ), передбаченого цим договором, для виробництва теплової енергії, надання послуг з постачання теплової енергії та постачання гарячої води для категорії споживачів «населення».

10. В договорах постачання природного газу між виробниками теплової енергії та ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз Трейдинг» виділення окремого фіксованого обсягу газу, який буде розрахований як середньо-арифметичне значення обсягу фактичного використання природного газу контрагентом за останні три роки у відповідному місяці для потреб виробництва теплової енергії та надання відповідних комунальних послуг бюджетним установам та організаціям, за фіксованою ціною -13659,63 гривень за 1000 куб.м (без ПДВ та без урахування тарифу на послуги з транспортування природного газу). Зазначена ціна та визначені обсяги газу будуть діяти до 31 травня 2022 року (включно), а в подальшому переглянуті відповідно до умов договору постачання природного газу.

Для установ та організацій, що фінансуються з державного або місцевих бюджетів, та використовують природний газ для забезпечення всіх своїх потреб, пропозиція укладати договори постачання природного газу із строком поставки до 31 грудня 2021 року та, окремо, на весь 2022 рік за ціною -13659,63 гривень за 1000 куб.м (без ПДВ та без урахування тарифу на послуги з транспортування природного газу).

11. Забезпечення розроблення та прийняття рішення Кабінету Міністрів України про щомісячне перерахування підприємствами теплопостачання вартості теплової енергії, послуг з постачання теплової енергії та постачання гарячої води залежно від щомісячної зміни ціни природного газу для відповідної категорії споживачів (крім населення).

12. Опрацювання питання спрощення процедур надання фінансової підтримки органами місцевого самоврядування підприємствам теплопостачання.

13. Опрацювання питання встановлення підприємствами теплопостачання вузлів комерційного обліку та застосування з 1 серпня 2022 року штрафних санкцій за порушення термінів оснащення будівель вузлами комерційного обліку операторами зовнішніх інженерних мереж.

14. Забезпечення у державному бюджеті протягом 2021/2022 років достатнього фінансового ресурсу для виплати малозабезпеченим верствам населення житлових субсидій на оплату житлово-комунальних послуг.

15. Забезпечення у 2022 році спрямування до місцевих бюджетів територіальних громад (крім бюджету міста Києва) з метою фінансової підтримки підприємств теплопостачання та сталого проходження опалювального сезону 2021/2022 р.р.:

- ПДФО у розмірі 4 відсотків але не менше 11 млрд грн (додатково);
- 13,44 відсотка акцизного податку з виробленого в Україні пального та 13,44 відсотка акцизного податку з ввезеного на митну територію України пального, відповідно до пунктів 16¹ та 16² частини першої статті 64 Бюджетного кодексу України.

16. Мінрегіону спільно з Мінфіном опрацювати зміни до методики визначення обсягу різниці в тарифах за період 01.01.2016-31.05.2021 років щодо трансфертів та фінансової допомоги з місцевих бюджетів органів місцевого самоврядування, які спрямовувалися підприємствам теплопостачання на виплату заробітної плати, закупівлю природного газу, поповнення статутних фондів, оновлення основних засобів, здійснення капітальних та поточних ремонтів, встановлення вузлів комерційного обліку.

IV. Загальні домовленості

17. Державні органи України, НАК «Нафтогаз України» та Палата місцевих влад Конгресу місцевих та регіональних влад докладуть максимум зусиль для ефективного та оперативного виконання домовленостей, передбачених цим Меморандумом, з метою вчасного початку опалювального періоду 2021/2022 року та сталого його проходження.

18. Державні органи України забезпечують розроблення та прийняття нормативно-правових актів, спрямованих на врегулювання проблемних питань у сфері постачання теплової енергії та постачання гарячої води, що впливають із цього Меморандуму.

19. Після виконання Сторонами усіх дій, передбачених цим Меморандумом, Сторони погоджуються в межах компетенції вживати усіх необхідних заходів з метою недопущення кризових явищ у сфері теплопостачання.

20. Будь-які питання співробітництва Сторін регулюються чинним

законодавством України.

21. Цей Меморандум є публічним.
22. Цей Меморандум складений українською мовою у 3 (трьох) примірниках, кожен з яких вважається оригіналом.
23. Цей Меморандум набирає чинності з дня його підписання Сторонами.

Прем'єр-міністр України

Міністр розвитку громад та територій України

Міністр енергетики України

Заступник керівника Офісу Президента України

Голова правління НАК «Нафтогаз України»

**Від Палати місцевих влад Конгресу місцевих та
регіональних влад:**

Львівський міський голова

Житомирський міський голова

Дніпровський міський голова

**Виконавчий директор Всеукраїнської асоціації
органів місцевого самоврядування «Асоціація
міст України»**